

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) 2006-ban kutatást végzett az egyetemi honlapokon elérhető információk feltérképezésére. Kíváncsiak voltunk, hogy a magyar felsőoktatási intézmények oktatói mennyire tartják fontosnak, hogy elérhetőségeiket, tudományos munkájukat, vagy akár tansegédleteiket közzétegyenek az interneten, ezekkel az információkkal segítve azokat a hallgatókat és érdeklődőket, akik felkeresik az egyetemi honlapokat. A kutatás második szakaszára 2010-ben került sor, ekkor azt kíséreltük meg felderíteni, hogy az elmúlt évek folyamán hogyan változott az egyetemi honlapok információtelítettsége, történt-e előrelépés a honlapok információtartalmát tekintve.

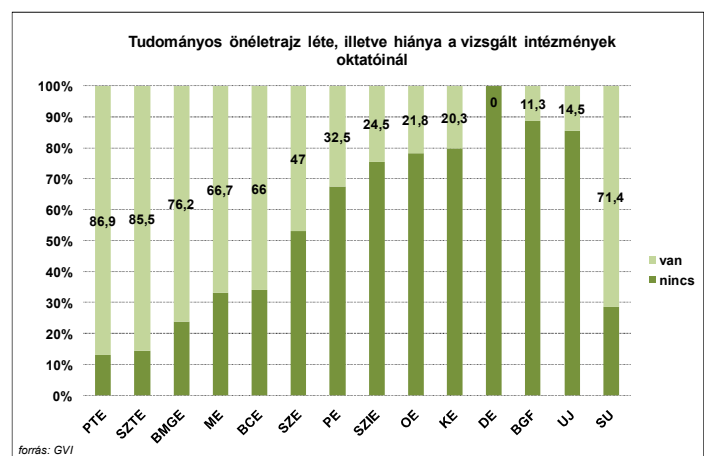
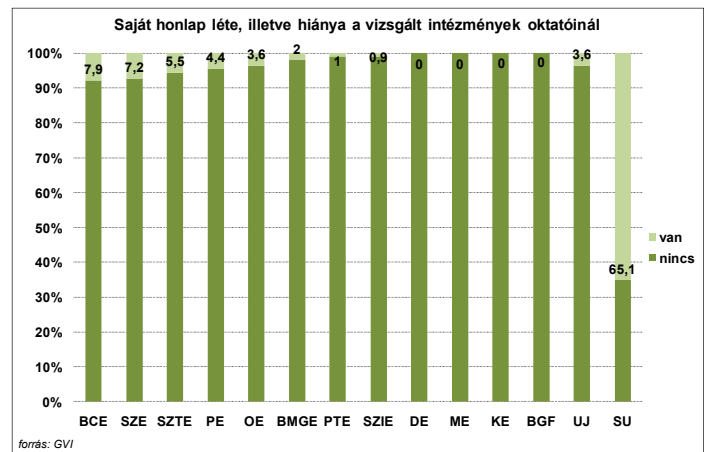
A kutatás témájának és céljának megfelelően az adatgyűjtés kizárólag interneten keresztül történt, az elemzés alapjául szolgáló adatbázist a tanszéki honlapokon megtalálható információk képezik. Az adatgyűjtés 2010. december 1. és 2011. január 6. között zajlott le.

Az elemzés alapját azok a magyarországi egyetemek képezik, amelyeken működik közgazdaságtudományi, gazdaságtudományi, vagy gazdálkodástudományi kar. E leszűkítés oka, hogy a gazdasági jellegű képzések nagy népszerűségnek örvendenek, illetve Magyarországon több városban és egyetemen folyik gazdasági képzés, így nagy elemszámú és változatos mintán végezhetjük el az elemzést. A vizsgáltba így tizenegy magyar egyetem került be, illetve – hogy a kapott eredmények értelmezhetőek legyenek – bevonásra került a Budapesti Gazdasági Főiskola (BGF), mint magyar főiskola, a krakkói Uniwersytet Jagielloński (UJ), mint Magyarországhoz hasonló fejlettségű ország egyeteme, illetve az egyesült államokbeli Stanford Egyetem. Ezeknek a felsőoktatási intézményeknek a gazdasági karai képezik a viszonyítási alapot, mellyel összehasonlíthatóvá válik a magyar egyetemek honlapjainak információtartalma.

A honlapok információtartalmának mérése különböző információk kritériumok segítségével történt. Megvizsgáltuk, van-e az oktatónak személyes honlapja, elérhető-e az önéletrajza, publikációs listája, vannak-e a honlapon letölthető publikációi, illetve szerepel-e a honlapon az oktató e-mail címe. Ezen kritériumok képezik az ún. Online Láthatóság Index (OLI) alapját. Az adatgyűjtés során rögzítésre került az oktatók neve, tudományos fokozata, illetve egyetemi beosztása is.

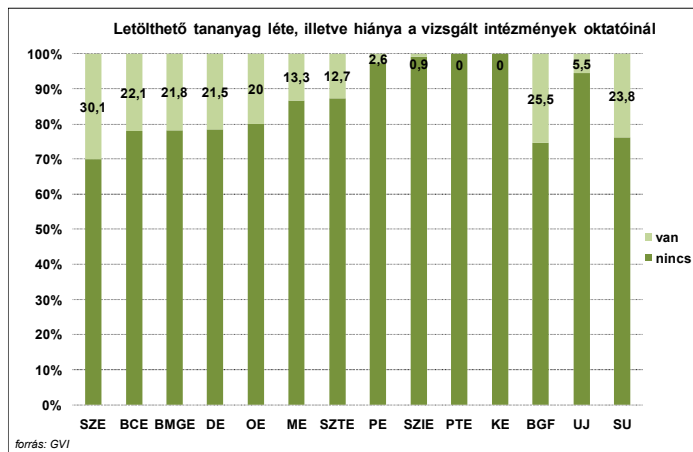
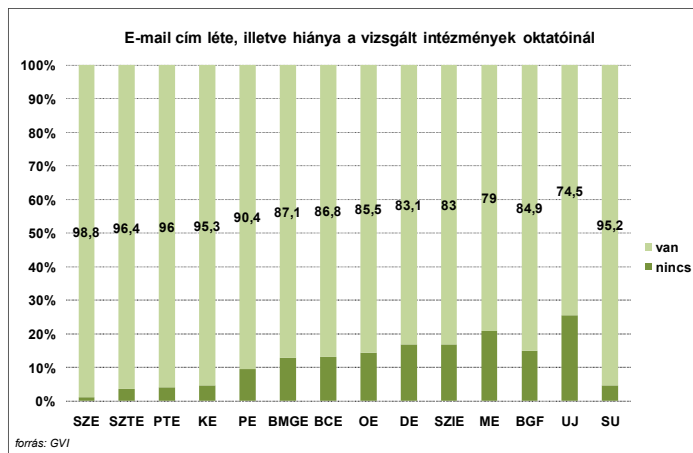
Az elemzés során kiderült, hogy 2010-ben is a férfiak vannak többségben a magyar felsőoktatási intézmények gazdasági karain oktatók között, 2006 óta azonban szinte mindegyik vizsgált egyetem esetében kis mértékben növekedett a nők aránya. A magyar egyetemeken a férfiak aránya a magas beosztásokban meghaladja a nőkéét, míg a nők az alacsonyabb beosztásokban vannak többen. Ez jellemzi a tudományos fokozatok nemek szerinti megoszlását is.

A GVI első elemzése a honlapok információtartalmát 2006-ban öt kritérium segítségével mérte. Ezek a tanár személyes honlapjának, elektronikus önéletrajzának, a honlapról elérhető publikációs listájának, egy vagy több letölthető publikációjának, illetve e-mail címének létére, illetve hiányára vonatkoznak. Ezt az öt kritériumot jelen kutatásban további hárommal egészítettünk ki, melyek az oktató fogadóórájára vonatkozó információkra, az oktató telefonszámára, illetve a honlapról letölthető tantárgyi segédanyag létére vonatkoznak.

Az adatelemzés eredménye azt mutatja, hogy Magyarországon továbbra is nagyon kevés egyetemi oktató használja ki a világháló nyújtotta lehetőségeket. A magyar egyetemi oktatók és egyetemek ugyan javuló tendenciát mutatnak az online láthatóság szempontjából, hiszen míg 2006-ban öt kritériumból átlagosan 1,52-t teljesítettek, addig 2010-ben már 2,24-et. Azonban még mindig messze elmaradnak egy vezető egyetemről, a Stanford Egyetemtől, ahol az Online Láthatósági Index értéke 2010-ben 3,87, vagyis az oktatóknál átlagosan majdnem négy információs kritérium teljesül. Emellett jelentős különbségek vannak a különböző magyar egyetemek között is a honlapok információgazdagságát tekintve. Van olyan egyetem, ahol átlagosan egy információ sem elérhető az általunk vizsgáltak közül.

A Stanford Egyetemhez képest a legnagyobb lemaradást a saját honlappal rendelkező oktatók alacsony arányában láthatjuk, azonban e téren is javulás figyelhető meg az elmúlt évekhez képest. A legtöbb magyar egyetem lépést tart a Stanford Egyetemmel az oktatók telefonszámának és e-mail címének megjelenítését illetően, és megelőzi a krakkói Jagelló Egyetemet az oktatói önéletrajz, és a letölthető tantárgyi segédanyagok tekintetében. Tehát összességében elmondható, hogy a Stanford Egyetem honlapja még mindig több információt tartalmaz, mint a magyar egyetemeké, de a krakkói egyetem közgazdasági karának honlapja sok tekintetben alatta marad a magyar felsőoktatási intézmények átlagának.

Makrogazdasági tendenciák: élelmiszerár-robbanás a világpiacon

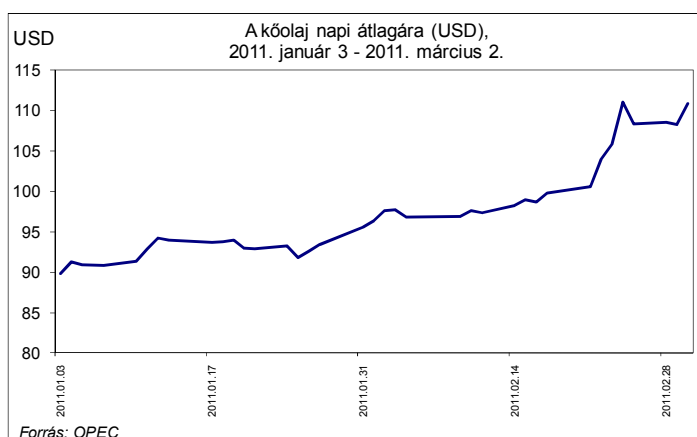
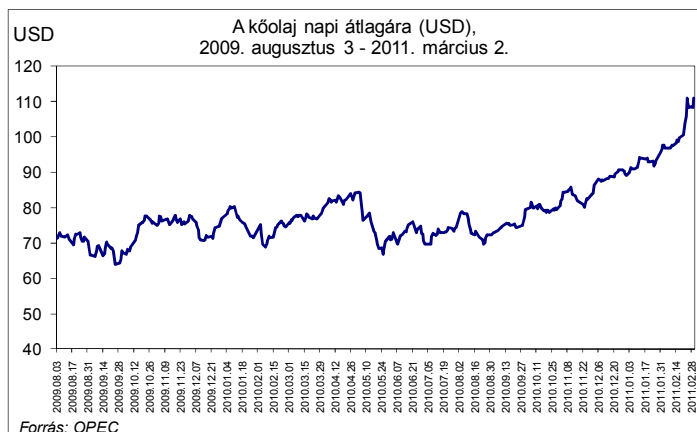
A világszerte élelmiszerárak hónapok óta tartó jelentős emelkedése a szakemberek szerint veszélyes helyzetet teremthet, mivel szerencsétlen körülmények között a gazdasági válságot könnyen élelmiszerválság követheti. A FAO árindexe 2011 januárjában a hetedik egymást követő hónapban haladta meg a legutóbbi, 2008-as élelmiszerárindex idején mért értéket. Sőt a legmagasabb szintre emelkedett 1990 óta, amióta a világszerte az 55 alapanyagot tartalmazó kosár alapján regisztrálja a változásokat. Az emelkedés februárban is folytatódott, a szakértők 2011 egészére 20 százalékos drágulást jósolnak. A jelentős áremelkedés mögött a világ növekvő élelmiszer-szükséglete, a 2010-2011-es szezon viszontagságos időjárása, valamint a piaci árspekuláció áll. Elemzők szerint az áremelkedés az egész világgazdaságra kihat, sőt több országban éhséglázadással, zavargással, és akár politikai rendszerek bukásával fenyeget.

Az árrobbanás okai

Az áremelkedés nagyrészt a viszontagságos időjárásnak tulajdonítható: az ausztráliai, indonéziai és malajziai esőzéseknek, áradásoknak, valamint az Egyesült Államok mezőgazdasági övezetét sújtó szokatlanul erős téli viharoknak. Másrészt a múlt évi oroszországi szárazság és tüzek okozta termés kiesés, a braziliai Amazonas hatalmas vidékén fél évszázada nem tapasztalt szárazság is rontott a helyzeten. Emellett a Kína középső és északi részét sújtó szárazság kétségessé teszi az idejű búzatermést, valamint a Yasi ciklon ausztráliai cukornádültvényekben végzett pusztítása is hozzájárult ahhoz, hogy a nyerscukor világszerte jegyzése harminc év óta nem tapasztalt magasságba emelkedjen.

Az ipar alapanyagigénye is növeli a hiányt. Az ismét száz dollár körüli hordónkénti kőolajár kedvez a bioüzemanyagok keresletének, és tekintve, hogy az Egyesült Államokban 2009-ben 416 millió tonna gabonát arattak le, amiből 119 millió tonna ment etanolalapú üzemanyag előállítására, várható, hogy még nagyobb lesz a kereslet e termények iránt. Az AP hírügynökség szerint február elejére az USA tartaléka kukoricából 15 éves mélypontra esett a bioetanol-ipar igénye miatt. Európában pedig – ahol az etanollal szemben egyelőre a biodízel dívik – a repce, illetve az Indonéziából és Malajziából származó pálmaolaj iránt nőtt meg a kereslet.

A harmadik tényező a spekuláció: az alacsony kamatok miatt óriási pénzek vándorolnak a nyersanyagpiacokra. Robert Alvarez, az amerikai Institute for Policy Studies munkatársa szerint a 2008-as élelmiszerválság idején a tőzsdei gabonakötések 64 százaléka spekulációs, árfelhajtó célból történt, tehát nem állt háttérben valódi vásárlás vagy eladás.

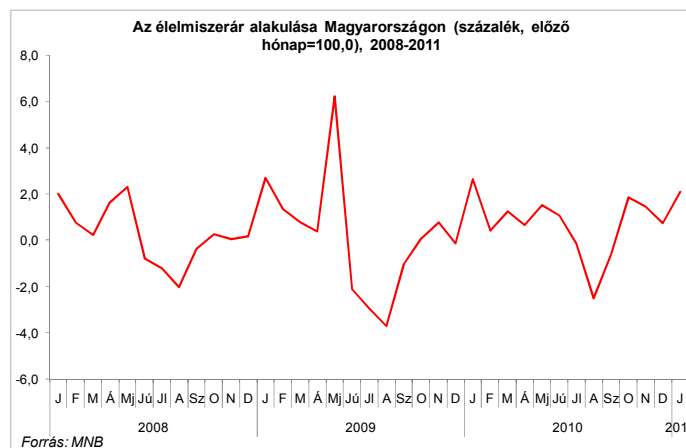
Emellett általános ok a Föld népességének gyarapodása, illetve a feltörekvő országok szélesedő és erősödő középosztályának növekvő fogyasztása. A FAO statisztikája szerint az utóbbi egy-két évtizedben példa nélküli módon megugrott a tej, a hús és a tojás fogyasztása a gyorsan fejlődő országokban, Kínában, Indiában és Brazíliában.

Politikai hatások

Egyes szakértők szerint a világ politikusainak immár egy súlyosbodó élelmiszerválságot kellene kezelniük, figyelve arra, hogy az elégedetlenség ne csapjon át tömegmegmozdulásokba. Intő jel, hogy az előzménynek tekinthető 2007-2008-as élelmiszerár-robbanás éhségriadókhoz vezetett közel harminc fejlődő országban. A problémát akkor még szőnyeg alá lehetett söpörni, mivel a világgazdasági válság átmenetileg visszavetette a globális keresletet. Azonban 2011-ben azt láthattuk, hogy a politikai elégedetlenség mellett az élelmezés helyzete is szerepet játszott a tunéziai eseményekkel elkezdődött tüntetéshullám kirobbanásában. Az Egyiptomban és más térségbeli arab országokban az élelmiszerárak emelkedése volt az egyik fő oka az utóbbi hetekben felerősödött elégedetlenségnek és az annak nyomán kitört zavargásoknak. Egyiptomban a kukorica ára 92 százalékkal, a búzáé 80 százalékkal, az élelmiszerek átlagára pedig 17 százalékkal ugrott meg az elmúlt évben.

A magyarországi helyzet

Az élelmiszerárak magyarországi emelkedése a KSH adatai szerint 2010 októbere óta jellemző, akkor az előző havihoz képest 1,5 százalékos volt. Ezt elsősorban a közel 10 százalékkal dráguló liszt és az annál is nagyobb mértékben drágábbá váló étolaj okozta. Januárban az árnövekedés már 1,9 százalékos volt, amit leginkább az idényaras zöldség és gyümölcs, valamint a cukor árának emelkedése okozott. A Kopint-Tárki kutatói szerint az elmúlt tíz év átlagában januárban 1,6 százalékos volt az élelmiszerárak emelése, melyhez képest a 2011 januári élelmiszer-infláció még nem nevezhető drámainak. Az is árnyalja a képet, hogy néhány termék az elmúlt években jóval drágább volt, mint most: egy liter étolajat például 2008 augusztusában átlagosan 539 forintért adtak, szemben az idén januári 494 forinttal. A januárban 308 forintért megvehető tíz tojás pedig tavaly januárban 337 forint volt. Szakértők szerint a gyenge vásárlóerő korlátot jelenthet az áremelési törekvéseknek, az idén bevezetett adókedvezmények ugyanis inkább a tehetősebb rétegnél jelentenek érdemi keresetnövekedést. Ők pedig nem fognak több élelmiszert fogyasztani, a szegényebbek viszont még inkább visszafogják majd vásárlásaikat. Vagyis nincs realitása, hogy a beszállítók a megemelkedett alapanyagárból eredő összes többletköltségüket elismertessék a kereskedőkkel. Ez azonban csak fékezi, de nem állítja meg az áremelkedést. A

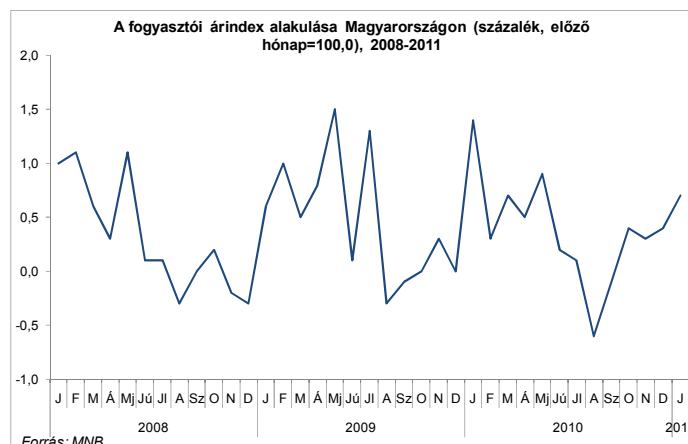
drágulás folytatódása mellett szőlő szakértők szerint az is, hogy az idén csúsztak a beszállító feldolgozók és a kiskereskedelmi láncok közötti ártárgyalások, a tisztességtelen forgalmazói magatartásról szóló törvény néhány passzusa ugyanis csak februártól lépett életbe. Az átlagosat meghaladó élelmiszer-inflációt vetíti előre az is, hogy szakértők szerint tartósan magas világpiaci gabonaárakra kell berendezkedni, amit Magyarországon súlyosbít, hogy a belvíz miatt az idén sem lehet jó termésre számítani.

Cukorár

A KSH adatai szerint egy év alatt átlagosan 20-30 százalékkal emelkedett az alapélelmiszerek ára hazánkban. A cukor esetében viszont pár hét alatt közel 50 százalékos áremelkedés történt, hiszen míg év elején 220 forint körüli összegért vehettünk 1 kilogrammot, mára több helyen a 300 forintos határt is elérte az ár. Az import magas aránya miatt az előrejelzések szerint a bolti ár akár a kilogrammonkénti 400 forintos árat is meghaladhatja, hiszen világpiaci szinten a lecsökkent élelmiszer-készletek, a magas kereslet és a hozamok korlátozzák az árak mérséklődését.

A hazai cukortermelés az Európai Unió 2005-ös cukorreformja óta esett vissza: míg hazánkban a reform előtt 59 250 hektáron folyt cukorrépa-termesztés, mára csupán 13 ezer hektár a betakarított termőterület. Ez együtt járt a rendszerváltás idején még működő 12 cukorgyárból mára csupán egyben folyik termelés, ami a hazai szükségleteknek csupán egyharmadát képes kielégíteni az itthon megtermelt cukorrépából. A többit import késztermékként, illetve behozott cukor hazai csomagolásával fedezik, ezért a világpiaci változások fokozottabban érvényesülnek a bolti árakban.

Forrás: hvg.hu, nol.hu, mfor.hu

Nemzetközi tendenciák

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexének értéke 2011 februárjában újfent emelkedett, immár a kilencedik egymást követő hónapban. A vállalatok elégedettebbek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint a múlt hónapban voltak, és a következő hat hónapra vonatkozó várakozásaik is javultak. A kutatók úgy látják, a német gazdaság fellendülése továbbra is jelentős ütemű.

A francia statisztikai hivatal (INSEE) februári felméréseinek eredményei azt mutatják, hogy a francia ipari konjunktúra kisebb mértékű visszaesést mutatott. A vállalatvezetők véleménye alapján összeállított üzleti bizalmi index értéke két ponttal csökkent, de így is hosszú távú átlagos értéke felett áll. A gazdasági fordulópont mutatója a kedvező konjunkturális helyzetet jelző zónában maradt. Az általános kilátásokat jellemző index az elmúlt hónapok tendenciáját folytatva tovább emelkedett.

Az Európai Unió gazdasága

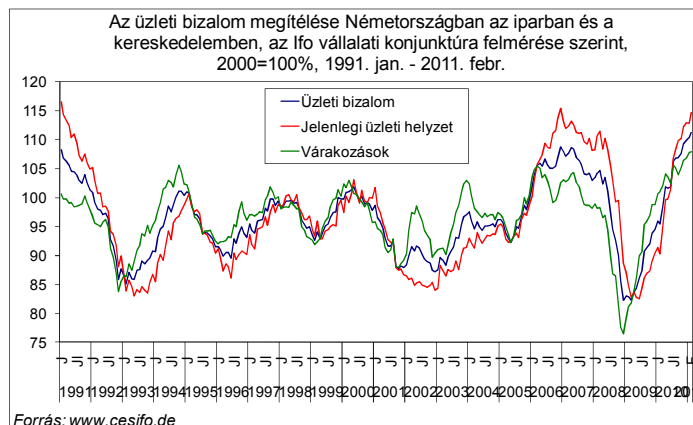
A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexe 2011 februárjában már a kilencedik egymást követő hónapban mutatott emelkedést. Több vállalat számolt be javuló üzleti helyzetről, mint az elmúlt hónapban, és a következő fél évre vonatkozó várakozásaik is derülátóbbakká váltak. Az Ifo szakértői úgy látják, a német gazdasági fellendülés továbbra is jelentős ütemű marad.

Az ipari vállalkozások körében az üzleti bizalmi index értéke újfent javult február folyamán. Az iparvállalatok ismét jobb jelenlegi üzleti helyzetről számoltak be, mint az elmúlt hónapban, a közeljövőre vonatkozó várakozásaik pedig kissé romlottak, de így is a pozitív tartományban maradtak. Az exportlehetőségek tekintetében újfent javulásra számítanak a megkérdezett vállalatok. Februárban tovább gyarapodott a létszám bővítési szándékról beszámoló vállalatok száma.

Az adatok tanulsága szerint a kiskereskedelem az egyetlen gazdasági ág, melyet februárban a bizalmi index értékének némi csökkenése jellemez. A kiskereskedők kevésbé elégedettek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint az elmúlt hónapban, a következő fél évre vonatkozó várakozásaik azonban kissé javultak. A nagykereskedelem területén jelentős javulást mutat a bizalmi index. A nagykereskedők mind jelenlegi üzleti helyzetüket, mind a közeljövő kilátásait jobbnak ítélik meg, mint januárban.

Az építőipar területén javult az üzleti bizalom szintje januárhoz képest. A megkérdezett építőipari vállalkozók jóval elégedettebbek jelenlegi üzleti helyzetükkel, mint a múlt hónapban, és a következő fél évre vonatkozó üzleti várakozásaik is csak igen enyhe visszaesést mutatnak.

Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>)

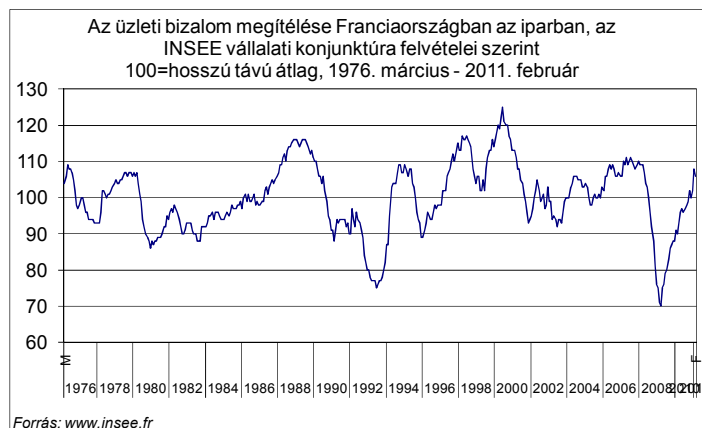
A francia statisztikai hivatal (INSEE) felmérése alapján a februárban megkérdezett vállalatvezetők véleménye szerint a francia ipari konjunktúra kis mértékben romlott: az INSEE üzleti bizalmi indexe enyhén csökkent, mindamellett továbbra is hosszú távú átlagos értéke felett áll.

A gazdasági fordulópontra mutatója a kedvező konjunkturális helyzetet jelző zónában maradt.

Az ipari vállalatok vezetői úgy látják, hogy elmúlt időszak kibocsátásuk februárban is magas szintű maradt, így a vélemények egyenlegmutatója továbbra is jóval hosszú távú átlagos értéke fölött áll. A késztermék-készletek volumene a vállalatvezetők megítélése szerint továbbra is alacsony szinten maradt. A megkérdezettek úgy látják, hogy rendelésállományuk csökkent és visszatért hosszú távú átlagos értékére. Az export-rendelésállomány továbbra is valamivel hosszú távú átlagos értéke fölött maradt.

A francia gazdasági fellendülés várhatóan a következő hónapokban is folytatódik: a vállalatvezetők egyéni üzletmenetre vonatkozó prognózisa (mely a következő hónapok üzleti kilátásait összegzi) februárban is magas szintű maradt. Az általános kilátásokat jellemző index – mely a válaszadók ipari aktivitásra vonatkozó véleményét összegezve tükrözi – újfent emelkedést mutatott.

Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>)

Írta: Makó Ágnes (elemző, GVI)
E-mail: agnes.mako@gvi.hu

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az
alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2011 / február, Budapest,
2011-03-04